

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIII, broj 14

11. travnja 2013.

cijena 200 Ft

Vatrogasci kod kaniškog kanala Principális, 6. travnja; opasnost od poplave zasada je prošla

Komentar

Brojčana radost, a u političkom smislu i zgubitak

U prvom broju Panonske ljetne knjige iz 1994. ljeta našla sam jako zanimljive podatke iz pera Martina Meršića ml. U članku *Naselenje Hrvatov u Zapadnu Ugarsku i u Austriju*, koji je drugačije sastavni dio knjige *Povijest katoličanske crkve iz 1935. ljeta*, piše se polag knjige Csaplovicsa da „*Hrvati znašaju 1805. leta u šopronskoj županiji osmi del, a u mošonskoj čvrst peti del celoga stanovništva. Dalje veli Csaplovics da je bilo 1828. leta u železnoj županiji (u Sambotelskoj biskupiji) u 64 selih 21.914, a u djurskoj biskupiji u 54 selih 33.416 hrvatskih stanovnikov... Pomadjarili su se hrvatski naseljenici sledećih sel Ugarske: Bősárkány, Fertőendréd, Himód, Kiscenk, Lébény, Lövö, Vis, Peresztég, Hegykő, Sopronkövesd, Szécsény, Bozsok, Harasztifalu, Horvátnádajla, Nagykölked, Szentiván.*” Zanimljivo je da iz spomenutih sel samo u Cenki (Nagycentk), Pristegu (Peresztég) u Keveždi (Sopronkövesd), Hečki (Hegykő) najdemo još već od deset, vjerojatno samo iz naših autohtonih sel doseljene Hrvate. Po najnovijoj brojidbi stanovništva u dvi naši županija imamo točno 6225 Gradišćanskih Hrvatov. Na ove rezultate smo tiho računali, jer i dosad je bilo vidljivo ka sela su nam ona ka se još držu u svojem hrvatskom duhu, a ka su nezaustavljivo stupila jur na asimilacijsku cestu. Ovom broju se znamda mogli bi i veseliti, a poznavajući izborni zakon, već-kim funkcionarom med hrvatski redi, vjerujem, i sapa je stala razgledavajući ove podatke. U južnom dijelu naše regije Petrovo Selo je nesrušena palača Gradišćanskih Hrvatov sa 792 Hrvati, što je 80,24% u pogledu na cijelo stanovništvo. Jedino Koljnof ima već, sve skupa 885 Hrvatov, koji je broj znatno manji po procentu, samo 43,36, u zrcalu ukupnoga broja stanovništva. Iznad 50% je stanovništvo hrvatsko u Hrvatskom Židanu (55,34% – 440 Hrvatov), Hrvatski Šica (57,89% – 110), Nardi (62,04% – 291), Plajgoru (50,52% – 48), ter na Undi (61,29% – 190). Jedno pravo čudo je kako se je broj Hrvatov, a i po procentu stanovništva narasao, uspoređujući podatke s brojidbom iz 2001. ljeta u neki naši seli. Iz toga ljeta smo zeli broj onih ki su materinskim jezikom nazvali hrvatski. Tako u Bizonji je 2001. bilo po brojidbi 247 Hrvatov, sad 443 – 30,46%, u Gornjem Četaru 2001. ljeta 93, a ovput 199 – 43,35% od stanovništva, u Kemlji 2001. je živilo 208 ljudi s materinskim hrvatskim jezikom, a sad je 311 Hrvata, 13,52% stanovništva. U Prisiki su materinskim jezikom zvali hrvatski 2001. ljeta 232-imi, a po zadnjem popisu stanovništva tamo živi 231 Hrvat, 35,81% iz ukupnoga stanovništva. Naša dva kajkavska naselja su u velikom preokretu, dokle su im prorokovali jur pred 20–30-imi ljeti da će nestati, izgleda ona se ne daju. Očividno i djelovanje mjesnih hrvatskih samoupravov čuda zlamenuje na mažici. Već daje razlog za čudjenje da u Vedešinu sedamdesetimi su se označili kot Hrvati (19,39%), dokle 2001. ljeta na tom mjestu samo dvama su se dali zapisati da im je materinski jezik hrvatski. U susjednom Umoku je bilo u to vrime sve ukupno samo trih Hrvatov, dokle na ovom popisu za sto već ljudi (17,02%) „se diče“ hrvatskim podrijetlom, jezikom, tradicijami. Ovde su nam i varoši s jakim brojem Hrvatov. Najjači med njimi je Sambotel sa 441, potom Šopron s 348, Kiseg s 263, Jura sa 199, Stari Grad sa 186, a Čepreg sa 62 Hrvati. Po izbornom zakonu u sljedećem ciklusu neće više moći birati svoje zastupništvo Hrvati u Bika (26), Turnu (27) i Horpaču (25), jer u ovi naselji broj Hrvatov ne dostigne granični broj 30. Na svi tri mjesti trenutačno djeluje Hrvatska samouprava. Po tom stanju u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji neće se moći osnovati ni županijska Hrvatska samouprava, jer ukupno će imati samo devet, umjesto deset manjinskih samoupravov. Po brojidbi, u Željeznoj županiji (3197) momentalno sa 169 Hrvatov živi već nego u Jursko-mošonsko šopronskoj županiji (3028). Spominka vridni broj naših ljudi živi još u Kermendu (20), Šarvaru (10), Vašvaru (12), Gencsapátiu (13), Gyöngyösfaluu (15), Jakovi (15) Šebi (24), Táplánszentkeresztu (11), Kerestešu (19), Ágfalvi (12), Fertőszéplaku (10), Harki (10), Hečki (11), Cenki (13), Pristegu (14), Rajki (21), Répcevisu (10), Keveždi (13), Zsiri (17). U negdašnjem hrvatskom selu Temerju zadnji put se obilježavaju Hrvati na brojidbi 1990. ljeta. Onda su četirmi popisani kot stanovnici s hrvatskim jezikom, a 2001. ljeta po popisu nema jur nijednoga Hrvata u tom naselju. Pred dvimi ljeti točno su se šestimi javili Hrvatom na brojidbi, u tom, za nas jur izgubljenom selu, u samom susjedstvu Čeprega.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan”

Premda je kalendarski već dvadesetak dana proljeće, pogledom kroz prozor naše sobe ne naziremo ga. Temperature još nisu proljetne, ne griju nas zrake proljetnoga sunca, zeko je svoje uskrсне poklone morao donijeti u čizmama. Tmurno

nebo i dani obučeni u sivilo ne pogoduju našem raspoloženju. A što je tek s onima koji su suočeni s opasnošću od poplava, rastom kopnenih voda, nabujalim pritocima i potocima u svojim dvorištima.

Početak travnja suočio je Mađarsku s velikom opasnošću od poplava. Državna je služba za suzbijanje nepogoda imala pune ruke posla kao i mjesni organi vlasti, od kojih je neke, kao i uvijek nespremne, zatekla ovoga puta voda. Tako smo bili svjedoci vode u spavaćim sobama, izljeva otpadnih voda iz kanalizacijskih odvoda koji nisu mogli primiti velike količine padalina, opasnosti od mogućih zaraza. Stanje je bilo teško u Zalskoj županiji, u

„Premda je kalendarski već dvadesetak dana proljeće, pogledom kroz prozor naše sobe ne naziremo ga. Temperature još nisu proljetne, ne griju nas zrake proljetnoga sunca, zeko je svoje uskrсне poklone morao donijeti u čizmama. Tmurno nebo i dani obučeni u sivilo ne pogoduju našem raspoloženju. A što je tek s onima koji su suočeni s opasnošću od poplava, rastom kopnenih voda, nabujalim pritocima i potocima u svojim dvorištima.”

južnom Zadunavlju, kod rječice Kapos, Körös, Rába koja je, kao i obično, nabujala kod Körmenda... Vodostaj velikih rijeka nije se opasno podigao, tako ni Dunava ni Tise. Vodeni je val stigao naglo i neočekivano, a polako se ovih dana smiruje. Voda se izlila i na prometnice u Zalskoj, Jursko-mošonsko-šopronskoj, Fejerskoj županiji...

Posljedica je to obilnih kiša koje su padale početkom travnja, i otapanja snijega koji se napadao potkraj ožujka. Mnogi su stali na nasipe i pomagali u obrani od nadolazeće vode. Neki su i evakuirani iz svojih kuća. Najveći su problem nadale narasle kopnene vode, i nabujali pritoci i potoci od padalina. Kažu stručnjaci kako je upravo sustav odvoda ovih voda zastario i treba ga razvijati i osuvremeniti, te izraditi karte opasnosti od poplava i predvidjeti moguće rizike. Ali posljednjih godina poplave su i u Europi te diljem svijeta. Kažu kako je nemoguće predvidjeti i odstraniti sve rizike u borbi s prirodnim nepogodama. Poplave nanose veliku štetu i gospodarstvu i ljudima, oštećuju prometnu i energetska infrastrukturu, obiteljske kuće i poljoprivredna imanja. Kasne ove godine i poljoprivredni radovi, cvjetanje voćaka, i još mnogo štošta što je otišlo u štetu. Za nadati se kako je polako opasnost od poplava iza nas te kako nas čeka, iako zakašnjelo, ipak sunčano proljeće. Ali kažu neki kako nas mrazovi čekaju i u svibnju, te kako će ljeto 2013. godine biti veoma kratko i tek u kolovozu vrelo.

Branka Pavić Blažetin

Rezultati natječaja za podupiranje civilnih udruga i narodnosnih kulturnih programa

Ministarstvo ljudskih resursa i Fond za razvoj ljudskih potencijala objavili su rezultate odobrenih natječaja za podupiranje narodnosnih civilnih udruga (NEMZ-CISZ-13) i za podupiranje narodnosnih kulturnih programa (NEMZ-KUL-13). Za djelovanje hrvatskih civilnih udruga dodijeljeno je ukupno 8.598.000 forinta, a za organiziranje hrvatskih narodnosnih kulturnih programa 11.580.000 forinta.

Ministarstvo ljudskih resursa i Fond za razvoj ljudskih potencijala još u prosincu 2012. godine raspisali su natječaj za podupiranje narodnosnih civilnih udruga koje, sukladno Zakonu CLXXIX. o pravima narodnosti iz 2011. godine, registrirane su do 31. prosinca 2010. godine. Natječaj je raspisan radi potpore za obavljanje zadaća narodnosnih civilnih udruga, ponajprije radi očuvanja narodnosne samosvijesti, njegovanja materinskog jezika, tradicije, nematerijalne i materijalne kulture, nadalje zastupanja narodnosnih interesa. Za 2013. godinu osiguran je okvirni iznos od 110 milijuna forinta (10 milijuna manje nego lani).

Natječajem se mogla tražiti potpora u iznosu najmanje 100.000, a najviše 4.000.000 forinta. Rok je prijave natječaja bio 10. siječnja 2013. Ukupno 27 hrvatskih civilnih udruga predalo je molbu za podupiranje djelovanja svoje udruge, a svega tri udruge nisu dobile potporu. Ukupno je dodijeljeno 109.998.833 forinta sredstava, od toga Hrvatima 8.598.000 (3.598.000 forinti više nego lani). Uspješno su se natjecale ove organizacije: Savez Hrvata u Mađarskoj (3.000.000), Vjerska i kulturna udruga šokačkih Hrvata u Vršendi (100.000), Udruga baranjskih Hrvata (300.000), Društvo sambotelskih Hrvata (150.000), Društvo za prosvjetu sela Kerestura (250.000), Kulturno društvo Tanac (600.000), starinska Zaklada „Biseri Drave“ (100.000), salantska Kulturna udruga „Marica“ (300.000), kerestursko Društvo Zrinskih kadeta (200.000), Hrvatski folklorni centar „Luč“ (500.000), Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj (200.000), Koljnofsko hrvatsko društvo (200.000), budimpeštansko Hrvatsko društvo za očuvanje tradicija (500.000), Šopronsko hrvatsko kulturno društvo (150.000), mohačka Šokačka čitaonica (200.000), Kulturno društvo Baranja (400.000), Udruga za kulturu i očuvanje običaja VIZIN (200.000), kačmarsko Kulturno društvo Neven Bunjevac (100.000), kukinjsko Hrvatsko kulturno društvo „Ladislav Matušek“ (400.000), bajsko kulturno društvo Bunjevača „zlatna grana“ (100.000), Društvo Hrvati-Horvátok Koljnof (100.000), Hrvatsko kulturno društvo „Gradišće“ Petrovo Selo (200.000), Zaklada Zornica (200.000).

Ministarstvo ljudskih resursa i Fond za razvoj ljudskih potencijala u istodobno objavili su natječaj za podupiranje narodnosnih i svenarodnosnih kulturnih programa. Potpora se mogla dobiti za programe kulturnog i vjer-

skog života na materinskom jeziku, za podupiranje izdavaštva na materinskom jeziku ili dvojezično (izdavanje, publiciranje djela pripremljenih za tisak) koji služe njegovanju tradicija, jezika, jačanje narodnosne samosvijesti. Za podupiranje narodnosne kulturne sadržaje okvirni iznos bio je 85 milijuna forinti (15 milijuna manje od prošle godine), a mogla se tražiti potpora od 150 do 500 tisuća forinti. Ukupno je dodijeljeno 84.999.220 forinta. Hrvatske organizacije i ustanove predale su ukupno 136 natječaja, od kojih 51 nije odobren. Tako je Hrvatima dodijeljeno 11.580.000 forinta (4.036.404 forinti manje nego lani). Dodijeljena su sredstva ovim organizacijama i ustanovama za navedene programe: Hrvatska državna samouprava – Državno natjecanje likovnih ostvarenja (250.000), Državno natjecanje u kazivanju stihova i proze (500.000), Natjecanje iz hrvatskoga jezika (300.000), Državno natjecanje u narodopisu (400.000), Hrvatski državni dan (400.000), Državno hrvatsko hodočašće (100.000), Zidni kalendar za 2014. g. (290.000), Dječji zidni kalendar (200.000), Državna kulturna turneja, Pečuh (250.000), Državna kulturna turneja, Sumarton (130.000); Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh – XI. Međunarodni kroatistički znanstveni skup, izdanje (200.000), Josip Gujaš Đuretina, studije i članci – 200.000, Spomen-sjednica prigodom 100. obljetnice Antuna Karagića (200.000); Hrvatski klub Augusta Šenoa – Književni susreti (200.000), Organiziranje izložaba (100.000), Božićni koncert (250.000), Obilježavanje obljetnica (200.000), Hrvatsko-mađarski božićni koncert (100.000); Hrvatska samouprava Šomoške županije – Županijski hrvatski dan (200.000); Hrvatska samouprava Bojeva – Dani hrvatskih veza (100.000); Udruga baranjskih Hrvata – Hrvatski božićni koncert (200.000); Hrvatska samouprava Bike – X. Hrvatski kulturni festival (100.000); čavolska Hrvatska samouprava – 75. obljetnica Ivana Petreša (100.000); Društvo sambotelskih Hrvata – Hrvatski dan (100.000); harkanjska Hrvatska samouprava – Hrvatska plesačnica (100.000); Kulturno društvo Tanac – 25. obljetnica utemeljenja (100.000); Međunarodni folklorni festival (100.000), Zaklada Zornica; Kukinj – Zornica nova, internetske novine (100.000); salantsko Kulturno društvo „Marica“ – Duhovi 2013 (100.000); pečuska Hrvatska samouprava Pečuha – Hrvatski dan (300.000);

SAMBOTEL – Po informaciji Lasla Škrapića, predsjednika Hrvatske samouprave, u ovom gradu 13-14 ljeta se služi hrvatska maša u crkvi «Srce Jezuševu». Vjernici na ovom mjestu se moru pomoliti na vlašćem materinskom jeziku svaki mjesec, prve nedilje otpodne. Na početku je maše celebriao Undanac Joško Preč, potom dugoljetni farnik Petrovoga Sela Ivan Šneller, a sad misečno jednoč židanski dušobrižnik Štefan Dumović putuje u Sambotel.

U ovoljetnom planu dotične samouprave su jur fiksirane točke: dvodnevni prijateljski susret u staroj domovini, 11. majuša, u Pod-susedu, 26. aprila, u petak, delegacija hrvatskih zastupnika putuje s dicom iz Osnovne škole «Mihály Váci», u partnersku odgojno-obrazovnu ustanovu u Sisak-Sela. I ljetos će se organizirati na sambotelskom Glavnom trgu Hrvatski dan, u jesen će hrvatski jačkarni zbor nastupati u Štrmcu, polag Samobora, a velika sanja zastupništva je da će konačno prirediti i u Sambotelu Književni susret za domaće gradišćanske i pozvane pjesnike, pisce iz Hrvatske.

PEČUH – U Hrvatskome klubu «August Šenoa» nastavlja se emitiranje slajdova Györgya Rozványa u seriji Pustolovine po Hrvatskoj. Tako će 16. travnja biti održana večer pod naslovom Pelješac i Dubrovnik. Projekcija će biti u 17.30 sati u spomenutom Klubu (Ul. T. Eszea 3).

PEČUH, MOHAČ – Hrvatski klub Augusta Šenoa, Udruga hrvatskih vinogradara u Mađarskoj i Čitaonica mohačkih Šokaca organiziraju XXXI. natjecanje hrvatskih vinara i vinogradara u Mađarskoj, 12. travnja 2013. u mohačkoj Šokačkoj čitaonici, s početkom u 17 sati. Nakon proglašenja rezultata slijedi večera.

BUDIMPEŠTA – Iduća redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 20. travnja 2013. godine, s početkom u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24). Za sastanak njezin predsjednik Mišo Hepp predlaže ovaj dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2) Izvješće županijskih predsjednika o stanju i problemima regija; 3) Prihvaćanje Financijskog izvješća Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za 2012. godinu; 4) Izvješće o radu Hrvatske državne samouprave i ustanova za 2012. godinu; 5) Izvješće o djelovanju županijskih udruga hrvatskih samouprava za 2012. godinu; 6) Konceptija proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za 2014. godinu.

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Mađarske akademije znanosti József Pálincás primio je u sredinom. ožujka 2013., u nastupni posjet veleposlanika Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana. Sugovornici su obostrano izrazili zadovoljstvo tradicionalno prijateljskim odnosima između dviju zemalja koji su bez otvorenih pitanja i tamnih strana povijesti. Naglasivši istinsku partnersku razinu u međusobnim odnosima, veleposlanik Grlić Radman napomenuo je kako, prema istraživanju agencije Gallup, hrvatski građani Mađarsku smatraju kao najboljeg od svojih susjeda, a Mađare najomiljenijim narodom. Na tom tragu istaknuo je i važnost mađarske potpore Hrvatskoj od vremena stvaranja države do integracijskih procesa za ulazak u NATO i EU. Podsjetio je pritom kako su upravo u vrijeme mađarskog predsjedavanja EU-om u lipnju 2011. zaključeni hrvatski pristupni pregovori, što je dalo velik poticaj predstojećem ulasku Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU. Veleposlanik Grlić Radman iskoristio je prigodu kako bi izvijestio predsjednika MAZ-a Pálincása i o planiranom održavanju koncerta dviju filharmonija – zagrebačke i mađarske državnice, 26. lipnja u Budimpešti, povodom obilježavanja Dana državnosti i predstojećeg ulaska u punopravno članstvo u EU, te mu pritom uputio poziv. U pogledu suradnje na području znanosti tehnologije predsjednik MAZ-a Pálincás istaknuo je povezanost znanstvenih instituta u nizu projekata, a posebice Instituta Ruđer Bošković (u području fizike i kemije) u okviru mreže znanstvenih ustanova 12 novih zemalja članica EU i Republike Hrvatske. Također je izrazio zadovoljstvo uspješnom suradnjom MAZ-a i HAZU-a u području društvenih i humanističkih znanosti. Tijekom razgovora Pálincás je istaknuo kako se u okviru godišnjeg programa MAZ-a organizira i niz predavanja vodećih domaćih i inozemnih političara (na Akademiji je predavanje održao i glavni tajnik UN-a Ban Ki Moon). U tom smislu sugovornici su razgovarali i o mogućnosti organizacije gostujućeg predavanja predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića.

SUMARTON – Društvo Horvata kre Mure poziva članstvo na skupštinu 12. travnja 2013. u 17 sati sumartonski dom kulture. Ako skupština ne bude imala kvorum, ona se s istim dnevnim redom, na istome mjestu za 18 sati ponovno saziva. Obavještavaju se članovi Društva koji imaju zaostatak u plaćanju članarine da je mogu uplatiti na mjestu održavanja skupštine.

pečuška Osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu – Dani hrvatskoga jezika (200.000); starinska Hrvatska samouprava – Hrvatski dan u Starinu (100.000); Hrvatska samouprava Plajgora– Suradnja prijateljskih naselja (100.000); dombolska Hrvatska samouprava – Dombolfest (100.000); Udruga sumartonskih vinskih pajdaša – Zlevanka, vino i tambure (100.000); Hrvatsko kulturno društvo „Podravina“ – Hrvatska kulturna večer (100.000); barčanska Hrvatska samouprava – Kulturni i folklorni susret (100.000); tomašinska Hrvatska samouprava – Hrvatska kulturna večer (100.000); daranjska Hrvatska samouprava – Podravska hrvatska večer (100.000); izvarska Hrvatska samouprava – Hrvatski europski dan (100.000); Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – Lijepom našom (100.000); sigetska Hrvatska samouprava – Hrvatska večer (100.000); Hrvatska osnovna škola i gimnazija u Budimpešti – Nabava hrvatskih knjiga (300.000), Izdanje školskog almanaha (200.000), Dani hrvatske kulture (200.000); kerestursko Društvo Zrinski kadeta – Putevima Zrinskih (100.000); Hrvatska samouprava Gornjega Četara – Hrvati kod Željezne gore (100.000); Kačmarska hrvatska samouprava – Bunjevački dan (100.000); Društvo Hrvati-Horvátok Koljnof – V. Hrvatski književni susreti (100.000); V. Regionalne studije (100.000); Hrvatska samouprava Gornjega Četara – Susret hrvatskih crkvenih zborova (100.000), Regionalni hrvatski dan (100.000); Savez Hrvata u Mađarskoj – Markovo (200.000); Koljnofsko hodočasno društvo Sv. Krištofa – Hodočašće u Celje (100.000); Hrvatska samouprava Narde – Hrvatski dan (100.000), Hodočašće u Celje (100.000);

Hrvatska samouprava Šoprona – Paljenje adventskih svijeća (100.000); Turistička udruga Hrvata u Mađarskoj Petrovo Selo – Povijesni spomenici matice (100.000); Hrvatska samouprava Foka– Tradicionalni hrvatski dan (100.000); Zaklada Zornica – Pasionska baština (100.000); Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – Putujuća Marija, primanje hodočasnika (200.000); Izdavačka kuća Croatica – Hrvatski kalendar (500.000), Croatica e-arhiv (100.000); Koljnofsko hrvatsko društvo – Nastup u Bibinjama (100.000); Hrvatski jačkarni zbor „Ljubičica“ Petrovo Selo – Čuvanje i gajenje pučkih pjesama (100.000); budimpeštansko Hrvatsko društvo za očuvanje tradicija – Nastup u Hrvatskoj (100.000); Kulturno društvo Tanac – Nastupi po hrvatskim selima (100.000); kaniška Hrvatska samouprava – Hrvatski tjedan u gradu (100.000); šeljinska Hrvatska samouprava – Hrvatski dan u Šeljinu (100.000); Hrvatska samouprava Plajgora – Hrvatski kulturni festival (100.000); garska Hrvatska samouprava – Međusobno gostovanje kulturnih udruga iz Gare i Tavankuta (100.000); potonjska Hrvatska samouprava – Hrvatski Božić u Potonji (100.000); lukoviška Hrvatska samouprava – Hrvatska podravska večer (100.000); brlobaška Hrvatska samouprava – Hrvatski narodnosni susret (100.000), Kulturno društvo „Baranja“ – samostalna večer (100.000); šeljinska Osnovna škola „Géza Kiss“ – Jačanje nacionalnog identiteta na susretima zbratimljenih ustanova (100.000); martinačka Hrvatska samouprava – Ivanjdanski festival (200.000). Podrobnosti na web-stranici Ministarstva www.emet.gov.hu.

Pripremila: *beta*

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja.

Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;
3. Za hrvatsku mladež u Mađarskoj;
4. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odličje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivu, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge.

Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za odličje predaje se na obrascu što ga možete naći na web -stranici: www.horvatok.hu <<http://www.horvatok.hu/>>

Prijedlog za dodjelu Odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, e-mail: hrsamouprava@chello.hu <<mailto:hrsamouprava@chello.hu>>), najkasnije do 15. lipnja 2013. godine.

Objavljeni rezultati popisa pučanstva 2011. godine

Znatan porast pripadnika narodnosti u Mađarskoj, minimalan porast pripadnika hrvatske narodnosti

Prije negoli se osvrnemo na podatke popisa pučanstva iz 2011. godine, potrebno je upozoriti na razna motrišta narodnosne pripadnosti, te na uvedenu novu kategoriju „pripadnik narodnosti”.

Razna motrišta pripadnosti narodnosti – za razliku od mnogih europskih država gdje se postavlja samo jedno pitanje – ispitivalo je više pitanja: osim na narodnost, po jedno pitanje odnosilo se na materinski jezik i na uporabu jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu.

Broj narodnosnog pučanstva ustanovljen je putem zajedničkog ispitivanja četiriju pitanja, tako da se pripadnikom narodnosti smatra ona osoba koja je označila barem jedno od četiriju pitanja. Tako se pri razmatranju broja narodnosnog pučanstva rabi kategorija „pripadnik narodnosti”.

Okvirne brojke, opći podaci o narodnostima

Broj onih koji su se prigodom posljednjeg popisa pučanstva 2011. godine izjasnili pripadnikom neke narodnosti u Mađarskoj, od 2001. kod većine narodnosti znatno je porastao. Ukupan je broj pripadnika narodnosti u Mađarskoj 644 524, što je 6,5% ukupnog pučanstva, a 145% u odnosu na popis iz 2001. godine. Najmanji porast, 4,1% zabilježen je kod Hrvata, broj Ukrajinaca je nepromijenjen, a uza znatan pad kod Slovačka, najveći je pad kod Slovenaca, čiji je broj s 2820 samo 58,4% od onoga iz 2001. godine.

Kao i prije deset godina, najbrojnija narodnost i dalje su Cigani s 315 583 pripadnika, što je u odnosu na broj iz 2001. godine 153,4%. Gotovo isti porast zabilježen je i u Nijemaca, sa 185 696, u odnosu na 2001. godinu 154,3%, koji su uvjerljivo zadržali drugo mjesto po brojčanosti. Posebno je znatan porast Rumunja, koji su se s 35 641 pripadnikom, što je 241,1 % u odnosu na 2001., uspeli na treće mjesto po brojčanosti narodnosti u Mađarskoj. Na četvrto mjesto pali su Slovaci s 35 208, što je tek 89,7% u odnosu na prethodni popis. Iako je zabilježen blagi porast Hrvata s 26 774 pripadnika, što je 104,1% u odnosu na popis iz 2001. godine, s četvrtoga mjesta po brojčanosti pali su na peto mjesto. Prema navedenim podacima pripadnici hrvatske narodnosti čine 0,3 posto sveukupnog pučanstva. Zanimljivo da je najveći porast zabilježen kod Armenaca s 3 571,

što je čak 306,5% prijašnjeg popisa. Na 10 038 osoba porastao je i broj Srba što je 136,6% onoga iz 2001. godine.

U porastu broja pripadnika narodnosti u Mađarskoj ističe se uloga državnih i mjesnih narodnosnih samouprava koje su smatrale važnim izjašnjavanje o narodnosnoj pripadnosti i na to pozivale svoje članove i narodnosno pučanstvo.

Popis prema raznim gledištima narodnosne pripadnosti

Prigodom popisa pučanstva 2011. godine, pitanja o narodnosti na upitniku postavljena su usporedivo s prethodnim popisom pučanstva, ali na način naglašenije pomoći za davanje odgovora. Razna motrišta pripadnosti narodnosti ispitivalo je više pitanja: osim na narodnost, po jedno pitanje odnosilo se na materinski jezik i na uporabu jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu. Međutim o narodnosti prigodom popisa 2011. godine nije postavljeno samo jedno, nego dva pitanja, i to služeći se onim istraživačkim iskustvima prema kojima upisivanje više identiteta pomaže ako se na narodnosnu pripadnost ne odnosi samo jedno nego dva pitanja bez prioriteta.

Kako se ističe u pismenom izvješću Središnjega statističkog ureda (KSH), rezultati popisa pokazuju da je takvo postavljanje pitanja bilo ispravno: više od 60% ukupnog označavanja narodnosne pripadnosti označeno je na drugo pitanje. Broj narodnosnog pučanstva ustanovljen je putem zajedničkog

ispitivanja četiriju pitanja, tako da se pripadnikom narodnosti smatra ona osoba, koja je označila barem jedno od četiriju pitanja. Tako se pri analizi broja narodnosnog pučanstva rabi kategorija „pripadnik narodnosti”.

Sukladno zakonu o popisu pučanstva, odgovor na pitanja o narodnosti nije bio obvezatan, unatoč tome pretežiti dio pučanstva odgovorio je na njih. Ali, dok je na ta pitanja odgovorilo 85% posto građana, prije deset godina odgovorilo ih je 94%.

Pripadnici hrvatske narodnosti

Usporedimo li podatke popisa pučanstva iz 2001. i 2011. godine prema materinskom jeziku i narodnosti (Tablica 1), onda možemo zaključiti da je broj Hrvata po materinskom jeziku opao s 14 326 na 13 716, a po narodnosti porastao s 15 597 na 23 561.

Na usporednim tablicama 2. i 3. vidimo kako se podaci iz 2001. i 2011. godine mogu usporediti prema kategoriji „pripadnik narodnosti”. Prema tome uočavamo kako je broj pripadnika hrvatske narodnosti s 25 730 (2001.) porastao na 26 774, što je samo 1044 osoba više.

Kako bismo što preglednije prikazali podatke o broju pripadnika narodnosti i unutar toga hrvatske narodnosti u Mađarskoj, pripremili smo tablice s osnovnim državnim skupnim podacima, kao i nekoliko zanimljivih podataka po regijama, županijama i naseljima.

Nažalost, nisu objavljeni i podrobni podaci po naseljima (narodnost, materinski jezik, uporaba jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu, stoga ih ne možemo usporediti s onima otprije deset godina.

Sve u svemu, ukratko možemo zaključiti da je prema kategoriji „pripadnik narodnosti” broj Hrvata u nekima više, u nekima manje porastao i u naseljima i u županijama. Najviše pripadnika hrvatske narodnosti popisano je u Budimpešti i Pečuhu, odnosno u Baranjskoj županiji.

Na podatke po regijama (županijama) i naseljima, te na druge teme popisa opširnije ćemo se osvrnuti u sljedećim brojevima našega tjednika.

REZULTATI POPISA PUČANSTVA IZ 2011. GODINE

Prema najmanje jednom odgovoru na postavljena pitanja (narodnost – materinski jezik – uporaba jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu).

Sveukupni broj pripadnika hrvatske narodnosti u Mađarskoj 26 774

Područni podaci

Glavni grad	2 186
Županijska središta	3 429
Ostali gradovi s pravnim statusom županijskih gradova	1 008
Ostali gradovi	5 387
Naselja	14 764

Regionalni podaci

Srednja Mađarska	3 166
Srednje Zadunavlje	593
Zapadno Zadunavlje	9 995
Južno Zadunavlje	8 910
Sjeverna Mađarska	109
Sjeverni Alföld	90
Južni Alföld	3 911

U glavnome gradu i u „hrvatskim” županijama

BUDIMPEŠTA	2 186
BAČKO-KIŠKUNSKA Ž.	3 502
BARANJSKA Ž.	7 185
ĐURSKO-MOŠONSKO-ŠOPRONSKA Ž.	3 028
PEŠTANSKA Ž.	980
ŠOMOĐSKA Ž.	1 547
ŽELJEZNA Ž.	3 197
ZALSKA Ž.	3 770

U ostalim županijama

BEKEŠKA Ž.	51
BORŠODSKO-ABAUJSKO-ZEMPLENSKA Ž.	48
ČONGRADSKA Ž.	358
FEJERSKA Ž.	353
HAJDU-BIHARSKA Ž.	34
HEVEŠKA Ž.	41
JASKO-NAĐKUNŠAŠKO-SOLNOČKA Ž.	32
KOMORANSKO-OSTROGONSKA Ž.	109
NOGRADSKA Ž.	20
SABOLČKO-SATMARSKO-BEREŠKA Ž.	24
TOLNANSKA Ž.	178
VESPRIMSKA Ž.	131

Naselja s najvećim brojem pripadnika hrvatske narodnosti (istaknuti gradovi)

1. BUDIMPEŠTA	2 186
2. PEČUH	1 922
3. KOLJNOF	885
4. PETROVO SELO	792
5. SERDAHEL	766
6. BAJA	764
7. MARTINCI	714
8. MOHAČ	700
9. DUŠNOK	540
10. SUMARTON	488
11. KERESTUR	488
Ukupno	10 245

Na sljedeća pitanja nije obavezno odgovoriti!

V. Veživanja za nacionalnost i jezik, vjera	VI. Trajna bolest, hendikepiranost
<p>84. Kojoj narodnosti pripadate?</p> <p>mađarskoj ☒ armenskoj ☒ arapskoj ☒</p> <p>bugarskoj ☒ rumunjskoj ☒ kineskoj ☒</p> <p>romskoj ☒ rusinskoj ☒ ruskoj ☒</p> <p>grčkoj ☒ srpskoj ☒ vijetnamskoj ☒</p> <p>hrvatskoj ☒ slovačkoj ☒</p> <p>poljskoj ☒ slovenskoj ☒</p> <p>njemačkoj ☒ ukrajinskoj ☒</p> <p>drugo, i to: _____</p> <p>ne želi odgovoriti ☒</p>	<p>83. Imate li trajnu bolest, ili ste hendikepirani?</p> <p>imate trajnu bolest, niti ste hendikepirani ☒ <small>Molim Vas pročitate informacije na drugu listu!</small></p> <p>imate trajnu bolest i hendikepirani ste ☒</p> <p>hendikepirani ste ☒</p> <p>imate trajnu bolest (npr. visoki tlak, šećerna bolest) ☒ <small>→ pitanje br. 42.</small></p> <p>ne želi odgovoriti ☒</p>
<p>85. Osim gore naznačene narodnosti pripadate li drugoj narodnosti?</p> <p>ne pripada drugoj narodnosti ☒</p> <p>mađarskoj ☒ armenskoj ☒ arapskoj ☒</p> <p>bugarskoj ☒ rumunjskoj ☒ kineskoj ☒</p> <p>romskoj ☒ rusinskoj ☒ ruskoj ☒</p> <p>grčkoj ☒ srpskoj ☒ vijetnamskoj ☒</p> <p>hrvatskoj ☒ slovačkoj ☒</p> <p>poljskoj ☒ slovenskoj ☒</p> <p>njemačkoj ☒ ukrajinskoj ☒</p> <p>drugo, i to: _____</p> <p>ne želi odgovoriti ☒</p>	<p>40. Kakav ste invalid (Mogu se dati najviše tri odgovora)</p> <p>sprječen u kretanju ☒</p> <p>autist ☒</p> <p>umni invalid ☒</p> <p>mentavno oštećen (psihički oštećen) ☒</p> <p>govorna mana ☒</p> <p>govorno oštećenje ☒</p> <p>slabovidan, jedva vidan ☒</p> <p>slijep ☒</p> <p>gluh ☒</p> <p>gluh ☒</p>

Prvih pet naselja po broju pripadnika hrvatske narodnosti u glavnome gradu i „hrvatskim” županijama

BUDIMPEŠTA	
1. XIV. okrug	241
2. XI. okrug	203
3. XIII. okrug	199
4. II. okrug	118
5. III. okrug	131

BAČKO-KIŠKUNSKA ŽUPANIJA

1. Baja	764
2. Dušnok	540
3. Santovo	325
4. Bačino	256
5. Gara	216

BARANJSKA ŽUPANIJA

1. Pečuh	1922
2. Martinci	714
3. Mohač	700
4. Salanta	336
5. Šikloš	244

ĐURSKO-MOŠONSKO-ŠOPRONSKA ŽUPANIJA

1. Koljnof	885
2. Bizonja	443
3. Šopron	348
4. Kemlja	318
5. Đur	199

PEŠTANSKA ŽUPANIJA

1. Tukulja	226
2. Andzabeg	91
3. Senandrija	71
4. Semikloš	37
5. Bata	33

ŠOMOĐSKA ŽUPANIJA

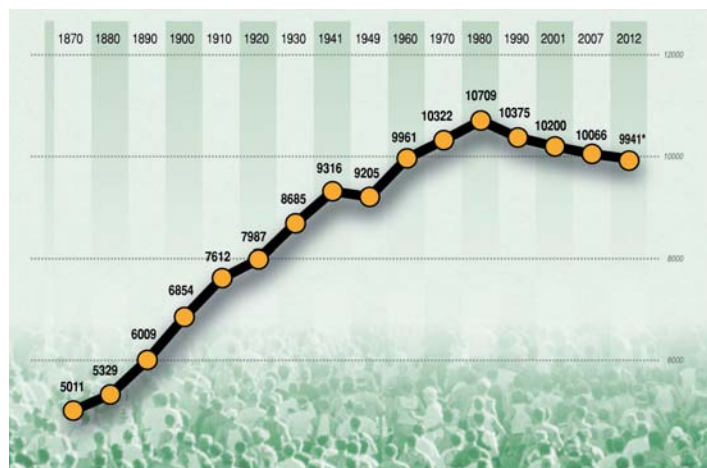
1. Barča	274
2. Lukovišće	185
3. Kapošvar	141
4. Potonja	121
5. Novo Selo	114

ŽELJEZNA ŽUPANIJA

1. Petrovo Selo	792
2. Sambotel	441
2. Hrvatski Židan	440
4. Narda	291
5. Kiseg	263

ZALSKA ŽUPANIJA

1. Serdahel	766
2. Sumarton	488
3. Kerestur	488
4. Kaniža	482
5. Mlinarci	396

**Stanovništvo Mađarske
1870–2012**

Tablica 1.

Narodnosti u Mađarskoj prema materinskom jeziku i narodnosti

Narodnosti u Mađarskoj	Materinski jezik		Narodnost	
	2001	2011	2001	2011
Bugari	1 299	2899	1 358	3 556
Cigani (Romani, Beáš)	48 438	54 339	189 984	308 957
Grci	1 921	1872	2 509	3 916
Hrvati	14 326	13 716	15 597	23 561
Poljaci	2 580	3 049	2 962	5 730
Nijemci	33 774	38 248	62 105	131 951
Armenci	294	444	620	3 293
Rumunji	8 482	13 886	7 995	26 345
Rusini	1 113	999	1 098	3 323
Srbi	3 388	3 708	3 816	7 210
Slovaci	11 817	9 888	17 693	29 647
Slovinci	3 180	1 723	3 025	2 385
Ukrajinci	4 885	3 384	5 070	5 633
Ukupno	135 497	148 840	313 832	555 507

Tablica 2.

Narodnosti u Mađarskoj prema narodnosti, materinskom jeziku, uporabi jezika u obiteljskom, prijateljskom krugu i kulturnoj vezi

Narodnost	2001. godine				Pripadnik narodnosti
	Materinski jezik	Uporaba jezika u obitelji, prijateljskom krugu	Kulturna veza	Pripadnik narodnosti	
Bugari	1 299	1 118	1 693	2 316	
Cigani (R, B)	48 438	53 075	129 208	205 720	
Grci	1 921	1 974	6 140	6 619	
Hrvati	14 326	14 779	19 687	25 730	
Poljaci	2 580	2 659	3 983	5 144	
Nijemci	33 774	52 912	88 209	120 344	
Armenci	294	300	836	1 165	
Rumunji	8 482	8 215	9 162	14 781	
Rusini	1 113	1 068	1 292	2 079	
Srbi	3 388	4 186	5 279	7 350	
Slovaci	11 817	18 057	26 631	39 266	
Slovinci	3 180	3 108	3 429	4 832	
Ukrajinci	4 885	4 519	4 779	7 393	
Ukupno	135 497	165 970	300 328	422 739	

Tablica 3.

2011. godine

Narodnost	2011. godine				Pripadnik narodnosti
	Materinski jezik	Uporaba jezika u obitelji, prijateljskom krugu	Kulturna veza	Pripadnik narodnosti	
Bugari	2 899	2 756	-	6 272	
Cigani (R, B)	54 339	61 143	-	315 583	
Grci	1 872	2 346	-	4 642	
Hrvati	13 716	16 053	-	26 774	
Poljaci	3 049	3 815	-	7 001	
Nijemci	38 248	95 661	-	185 696	
Armenci	444	496	-	3 571	
Rumunji	13 886	17 983	-	35 641	
Rusini	999	1 131	-	3 882	
Srbi	3 708	5 713	-	10 038	
Slovaci	9 888	16 266	-	35 208	
Slovinci	1 723	1 745	-	2 820	
Ukrajinci	3 384	3 245	-	7 396	
Ukupno	148 155	228 353	-	644 524	

FICÉHAZ – Vjerska zajednica toga mješta, u suradnji sa Seoskom samoupravom, priređuje Katolički bal 13. travnja na koji srdačno očekuju sve zainteresirane. Glavni je pokrovitelj Bala načelnik István Tatai. Za glazbu će se potruditi Bend Tatai duet.

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo Sumarton 13. travnja, s početkom u 16 sati održava svoju redovitu skupštinu u Seoskome domu. Na dnevnom su redu uobičajene teme, izvješća o radu raznih sekcija, odnosno financijsko izvješće za 2012. g., zatim prihvaćanje godišnjeg programa i proračuna za 2013. godinu.

DARANJ – U organizaciji hrvatskih samouprava sela Daranja, Dombola i Tomašina, u daranjskom domu kulture 13. travnja, s početkom u 20 sati priređuje se program pod nazivom Večeras je naša fešta... Drugu godinu zaredom okupljanjem uz Orkestar Vizin i plesanicu slavi se dolazak proljeća. Za folklorni program brinu se svojim nastupom barčanski KUD Podravina i lukoviški KUD Drava, izjavljuju za Hrvatski glasnik u ime organizatora predsjednik daranjske Hrvatske samouprave Ladislav Vertkovci.

SUBOTICA – Za vrijeme svojega nedavnog boravka u Subotici, 22. ožujka, Croaticin ravnatelj Čaba Horvath prije književne večeri koju su organizirali Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i NIU «Hrvatska riječ» s pjesnikom Markom Dekićem Bodoljšem, posjetio je NIU «Hrvatska riječ» gdje ih je primio ravnatelj ustanove Ivan Karan. Osim upoznavanja s načinima funkcioniranja «Hrvatske riječi» i Croatice, na sastanku je bilo riječi i o njihovim iskustvima u radu kao medijskih kuća Hrvata u dvjema državama. Među ostalim, dogovoreno je da će potkraj travnja biti predstavljena izdanja NIU «Hrvatska riječ» u Budimpešti. Tom je prigodom Čaba Horvath izjavio: «U Croatice se tiska i tu je i Uredništvo Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Tiskamo i književna ostvarenja hrvatskih književnika u Mađarskoj, Hrvatski kalendar, zbornike radova... Naš je glavni profil tiskanje udžbenika, gdje osim za hrvatsku, tiskamo udžbenike i za druge nacionalnomanjinske zajednice. Poduzeće je 2005. pokrenulo i internetski radio Croatica. Istaknuo je kako su ovo poduzeće osnovali Hrvatska državna samouprava i Savez Hrvata u Mađarskoj 1999. godine.

Marko Dekić Bodoljš

O pokladnom običaju mohačkih bušara

59. Da l' ste vidli ikad, časne igre,
Kad se ruke grabe ramena i pasa,
I kada se momčad vrti poput čigre,
A znoj s čela lije, nadimlju se grudi?
Puk koji ga j' gleda, imo da se čudi,
Takmičari – ne žaleći jedni druge,
Nedajući nijedan da ga drugi sruši,
Dokazujući da nisu neke šuge-buge,
I da se već jednom triskanje završi,
I da se već jednom triskanje završi.

60. Ali, među dobrovoljnim takmacima,
U tri pole bilim šokačkim gaćama,
Jedno momče se dobrim prikazalo
Sa svojim čeličnim i snažnim rukama,
Da će ovo nadmetanje biti ono pravo,
Jer je hitro pajtašu priskakavo,
Opasno vatanje, grabljenje izbigavo.
U puku je derlad bila najbučnija,
Kad se za najboljega razglasi Matija,
Kad se za najboljega razglasi Matija.

61. I dok se vatra marno pripremala,
U žutim opancima, zasukanim rukavima,
Takmičarska momčad u dva reda stala
Da bi u drugome krugu vatru priskakala.
Al pučanstvo željno da im se dodvori,
Šalec se, dakako, ovako proslavi:
„Pripazite, momci, na opanke, gaće svoje,
Koje vam još sada vrlo lipo stoje,
Ne daj, Bože, da vam na vatri izgore,
Ne daj, Bože, da vam na vatri izgore.

62. I kada se plamen ka nebu podiže,
Varnice poleću na sve čet'ri strane,
„Pričuvajmo, ljudi, kolibe i mriže,
S kablovima vode prionimo složno
Da nam okoliš od ognja ne plane!”
Dok se svitujuće riči čuju baća-Tune,
Dotle momčadija priko vatre skače,
Želeć jedno drugog da prednjače.
Nikima se vatra čak i osvitila,
Opanke, tabane dobrim oprljila,
Opanke, tabane dobrim oprljila.

63. Jedno momče od dvanaestorice,
S dovoljno mudrosti, snage i kuraži,
Zatrče se hitrošću, šumske srničice,
I priko vatre stiže bez jedne iskrice.
„Virujte, taj će ovde, imat šta da traži.”
Kogod se u masi najednom oglasi.
Šta mislite, koji će to momak biti,
I plamen opasni, srično priskočiti?
Niko drugi, braćo, prema božjoj volji,
Opet prijašnji, bijaše najbolji!
Opet prijašnji, bijaše najbolji!

64. Nadmeta vrlji; smili' muvačkih momaka,
Već treće po redu – teško, izazovno,
I prema mišljenju starog vidovnjaka,
Za nike junoš, presudno i kobno.

Za široka pleća, ramena stamena,
Linija je krajnja veće povučena.
Slidila je proba – hitanje kamena.
Koje momče kamen baci ponajdalje,
Bit će mu na diku završeno slavlje!
Bit će mu na diku završeno slavlje!

65. Što li se Matiji našlo u pameti
Dok svoj kamen svojski oprobava?
Bit će da je onaj poturica kleti,
Suparnik oholi, što se vazda priti,
Psuje, pljuje i omalovažava,
I onaj kamen što ga s nogu smlati,
Koji mu je mogo čak i glave stati.
Eh kad bi ovaj kamen pogodio,
Zanavik bi se mlađan Bene oprostio.
Zanavik bi se mlađan Bene oprostio.

66. Kad trube zatrupe – Pomož, Bože sveti!
Osobita se pozornost momcima poklanja,
Dok kamenje teško polijeće ka meti,
Sve živo ka zgodnom skloništu prijanja.
Najhitrija, najbistrija pa i najglasnija,
Kraj starijeg svita, bila j' derulija.
Miris paljevine još se proširivo,
Mnogo je kamenje padalo i desno i livo,
Mnogo je kamenje padalo i desno i livo.

67. Al' kad je Matija kamen zaitio,
Živio, Živio! – Srid vike urnebesne,
Takmac se, bogme, i sam začudio
Kada kamen dobrim iznad mete tresne.
Gledateljstvo vel'ka radost preplavila,
Grliło se ljubilo, i to bez pristanka,
Pisme se orile priko cilog danka.
Prvaka su momci ka nebu bacali,
Na ramen' ma baća-Tuni ponosno nosili.
Na ramen' ma baća-Tuni ponosno nosili.

68. Stari ga je suzrim okom dočekaao,
I s dirljivim glasom divaniti stao:
„Dragom Bogu fala, evo nam junaka,
Takoga doskora, ni j' rodila majka!”
Ni za momčadiju on riči ne špara;
„Svi ste – bez razlike – višti bili,
U ciloj varmeđi ne bilo vam para,
Zadaće ste svoje slavno izvršili!
Zadaće ste svoje slavno izvršili!”

69. „Ostvariše se najzad naši davni snovi,
Neka vas dragi Bog za to blagoslovi!
Isprid sablje naši uskočki' didova,
Zakletva se mora oglasiti sveta,
Kako prid Bogom, tako zemljom cilom,
Da ćeš nas povesti do starih krovova,
I braniti zdušno od Turčina kleta,
Ne žaleć znanje, ustriba li, sila,
Da s' pamte bušari i grdna strašila;
Da s' pamte bušari i grdna strašila!”

Program Hrvatskog kazališta za travanj 2013.

8. travnja u 10 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
10. travnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
10. travnja u 18 sati Hopa – revija klaunova, kazališna dvorana;
11. travnja u 19 sati Hopa – revija klaunova, kazališna dvorana;
13. travnja u 18 sati Fadil Hadžić:
Državni lopov, Bikić;
16. travnja u 11 sati P. Mančev – Lj. Ostojić: Zečja škola, Baja;
17. travnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
18. travnja u 10 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
24. travnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
25. travnja u 18 sati otvaranje izložbe Bálinta Bachmanna, DLA arhitekta, galerija Čopor/t/-Horda;
27. travnja u 18 sati János Háy: Joško Rakić, danski kraljević, Brlobaš.

Trenutak za pjesmu Ivan Goran Kovačić

Mračno doba

**U tuđem kraju tuđe planine,
U tuđem polju tuđa mi žita,
I tuđe ptice, tuđe daljine -
I vječno žedan pijem iz sita.**

**Mračno je sunce, preduge noći,
i nigdje ne sjaš, moja zvijezdo -
Moram se vratiti: u šume poći,
gdje srce stane u svako gniježdo.**

**Na bistrom slapu oprat ću tijelo,
Nakvasit usta suha od žeđi,
Studenom vodom otrti čelo,**

**I bit ću ko što bijahu pređi.
Mračno me doba zagušit neće,
Srkat ću smolu, jesti ću cvijeće!**

Nastavlja se

U Galeriji Csopor(t)-Horda Hrvatskoga kazališta postavljena izložba Željka Senečića

Galerija Csopor(t)-Horde koja djeluje unazad dvadeset godina u okvirima pečuskoga Hrvatskog kazališta, sustavno se održavaju brojne izložbe hrvatskih i mađarskih likovnjaka iz dviju zemalja, tako je 4. travnja ove godine svoja djela izložio zagrebački akademski slikar, scenograf, filmski i tv-redatelj, scenarist i prozni pisca Željko Senečić.

Izložbu je s biranim riječima otvorio pisac i kazališnih komada Tahir Mujičić, čija su nezaboravna djela izvedena i na daskama ovog kazališta, a među gostima je bila i generalna konzulica Ljiljana Pancirov. Željko Senečić mnogostran je umjetnik koji je izlagao u cijelome svijetu, a imao pedesetak izložaba u Zagrebu. Valja dodati da je on autor scenarija za deset igranih filmova; redatelj pet igranih filmova; redatelj preko 30 dokumentarnih kratkih filmova; scenograf u preko 150 tv-filmova; autor četiriju objavljenih romana te pet dramskih igranih tekstova. Poznato nam je da je rođen 1933. godine u Zagrebu, te da je završio majstorsku radionicu Krste Hegedušića, glasovitoga slikara čije je zahvate vrednovao i velikan hrvatske književnosti Miroslav Krleža.

Izgovorivši čak i onu sintagmu da je bivalo da se on nije zadovoljio s nekim scenarijima i smatrao da bi bilo bolje ako ih sam napiše, te da je ostavio za sobom znatne ostvarenje, Mujičić se o Senečiću izrazio pohvalno, na što je reagirao i sam umjetnik da je njegovo stvaralaštvo skromno i nije toliko veliko kako se čulo o njegovu vrednovanju. Senečićevo slikarstvo pobuđuje interes, pretvara se u oduševljenje, i to zbog autorove vjerodostojne i iskonske duhovitosti, sklonosti komici i ironiji, te briljantne tehnike i neprijeporne slikarske virtuoznosti. Posljednjih nekoliko godina svjedoci smo niza Senečićevih nastojanja da sintetizira, rezimira, sažima sve najbolje i najvažnije što je u životu radio i uradio.

U nevezanom razgovoru doznali smo da je radio s velikim imenima svjetske kinematografije, uostalom, i režiserom Miklóšom Jancsóom i da se nisu trebali mnogo dogovarati, nego da su jedan drugoga dopunjavali i razumjeli se iz polurečenica, dakako, on je

bio u ulozi scenografa. S bivšim pečuskim i peštanskim kadetom Miroslavom Krležom ukazala mu se čast i prigoda da se susretne i da porazgovaraju. O Krleži je pripremio televizijsku seriju i poticao da pečusko Hrvatsko kazalište postavi na scenu Krležinu dramu Glembajevi. Dodao sam da je još za života velikog maestra, ova drama naišla na veliko oduševljenje i dobar prijam, naime izvedena je u budimpeštanskome Nacionalnom kazalištu (Nemzeti Színház) u režiji Bojana Stupice. Ljudi takvog širokog interesnog kruga i kao pravi majstori ostavljaju za sobom remek-djela koja govore o njima, a oni ostaju skromni i preskromni. Bilo da slikaju, crtaju, pišu, snimaju ili jednostavno nadahnuto pričaju... Svjedočenja su to o njihovoj živahnosti i neusmrtnosti.

Senečićeve vedute, marine, krajolici izraženi i u jarkoj crvenoj ili crnoj boji plivaju u zraku skromne galerije našega Kazališta, dočaravajući nam priču na jeziku vizualne umjetnosti, i lijepo nadopunjavaju onu priču u dijalogu ili rjeđe u monologu na materinskom jeziku koja se čuje kat niže na pozornici.

Đuro Franković
Foto: Ákos Kollár

Stvaranje kazališta

Hrvatska matica iseljenika i ove godine organizira seminar Stvaranje kazališta, od 13. do 20. srpnja 2013. godine na čarobnom otočiću Galovcu u zadarskom akvatoriju. Glumci, redatelji, kazalištarci svih dobi, učitelji i dramski pedagozi, recitatori – radno ljetujte s Hrvatskom maticom iseljenika, usavršavajući svoje kazališno umijeće na Matičinu seminaru Stvaranje kazališta. Steknite nova znanja uz veselo druženje i rad! Ostvarite nove kontakte i izmijenite iskustva s kazališnim amaterima iz cijeloga svijeta, pod stručnim vodstvom redateljice i dramske pedagoginje Nine Kleflin. Program je podijeljen u prijedpodnevi teoretski dio s audio-vizualnim materijalima i poslijepodnevi praktični dio. Seminar završavamo izvođenjem predstave domaćeg autora, kako bismo pred mjesnom publikom primijenili usvojena znanja. Sadržaj programa obogatit će se prigodnim tematskim predavanjima, te nastupom mjesne folklorne skupine. Kazalište će se stvarati na otočiću Galovcu-Školjiću u neposrednoj blizini otoka Ugljena, a nasuprot Zadru. Polaznici će biti smješteni u obnovljenom franjevačkom samostanu u dvoposteljnima sobama s kupaonicom. Hrvatska matica iseljenika pokriva troškove seminara, a polaznici plaćaju samo smještaj (oko 35 eura, odnosno 250 kuna po danu – puni pansion: doručak, ručak i večera). Prijave se primaju do 1. srpnja 2013. godine. Rezervirajte svoje mjesto na adresu: Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, 10000 Zagreb, Croatia ili na e-mail adresu voditeljice projekta Nives Antoljak: nives @matis.hr <mailto:nives@matis.hr> Ova e-mail adresa je zaštićena od spam robota, nije vidljiva ako ste isključili JavaScript. Za više informacija posjetite www.matis.hr <http://www.matis.hr/>. Link: <http://www.matis.hr/index.php/hr/programi/ostalo/164-seminar-stvaranje-kazalista>

Bogatstvo...

Fani Bubreg iz Mohača
i Melanija Kovač iz Kukinje

Od septembra koljnofska Dvojezična škola Mihovil Naković u održavanju mjesne Hrvatske samouprave?

Ingrid Klemenšić: „Mi smo ovde svisni Hrvati, imamo i moći i ufanje da se žrtvuujemo i da se borimo!”

Hodamo jur u četvrtom mjesecu u kom su osnovne škole i u našoj regiji u državnoj ruci i pod nadgledivanjem i budnim okom Centra za održavanje ustanovov Klebelsberg. Iako je bilo na početku ljeta raznoraznih pitanj, upitnikov i dilemova, gradišćanske škole, izgleda, i prez problema dalje funkcioniraju. Suprot toga u Gradišću su se dvi dvojezične škole, koljnofska i petroviska, obrnule posebnom molbom za napriježivanje njevih ustanovov Skupščini Hrvatske državne samouprave, a do konkretnoga odgovora, još i po brojnem skupnom zasjedanju, nije došlo. Zvana toga, pisma iz Koljnofa su upućena i Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti, Matiji Firtlu, parlamentarnomu zastupniku, predstavljajući neriješenu situaciju dotične škole, označavajući u nji i napravljene korake, inicijative, predloge, sastanke, okrugle stole s nadležnim osobama u svezi sa školstvom. Csaba Latorcai, zamjenik državnoga tajnika u Ministarstvu ljudskih resursa, je takaj pismeno poiskan s konkretnim pitanjem, da li će dobiti istu financijsku potporu, dodatna materijalna sredstva mjesna Hrvatska samouprava ako preuzme osnovnu školu naselja, kot i Hrvatska državna samouprava pri obavljanju iste zadaće. Zatim su nadležne peršone školskoga pitanja iz Koljnofa i primljene kod visokoga političara ki je prilikom sastanka naglasio da sa svimi mogućimi sredstvi će podupirati koljnofsku inicijativu za preuzimanje vlašće škole. Ako se HDS neće zeti za spomenutu ustanovu, mjesna Hrvatska samouprava će stupiti u ulogu održavatelja. Vrime leti, do 15. majuša je ostao nešto više od misedan, a Koljnofci bi željili konačno nešto konkretno znati, neku sigurnost, nešto obećavajuće, nekakov odgovor od pozitivne, hoće li moći mirno zbogomdati državnom održavanju škole. Agica Sárközi, peljačica Dvojezične škole Mihovil Naković, a i Inga Klemenšić, nje kolegica, pedagoginja hrvatskoga jezika i fizike u istoj školi ter ujedno i predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, suprot svih poteškoć optimistično gledaju u budućnost.

Peljačtvo samoga naselja a i pedagoški krug dotične škole jur četvrti-peti mjesec sanja o jednom odgovoru. O odgovoru od Hrvatske državne samouprave, imaju li još zaufanja da će moći mirno preći pod krilo krovne organizacije Hrvatov u Ugarskoj. – *Iskreno rečeno, malo smo razočarani, a i nismo. Najprije sam razočarana jer sam mislila da jedna hrvatska ustanova, ako se trudi zajti pod krilo naše državne samouprave, onda će ju ona od srca primiti – veli koljnofska školska direktorica i nastavlja: – Da su financijalne poteškoće? Svagdir su. Da nisu jasni zakoni? Nigdar u žitku neće biti ništa 100% jasno. Meni bi bila jedna gesta kad bi u HDS-u rekli, svakako vas kanimo imati. Još ne znamo kako, još ćemo morati puno čega tražiti, pogledati, pitati, ne znamo neke detalje... Mi bi to sve razumili i znamo i to da je u ovo vrime sve teže, ali se financiranje državnih samoupravov nije minjalo. Ne znam što čekamo! Mi smo dobili ta odgovor da još nije jasna situacija, i još moramo čekati, da nisu svi zakoni i odluke*

donesene, ali do 31. decembra 2012. ljeta je takorekuć sve gotovo bilo. Sve je bilo napišeno, a nam je Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, samo toliko odgovorio da se još razmatra situacija, još se moraju pogledati neki podatki, broj učenikov, učiteljev itd. – kaže Agica Sárközi i dodaje da ne čeka samo njeva škola na rješenje nego i druge dvojezične škole ter i škole s predmetnom nastavom. Nje je mišljenje da ako se samo poteškoće spominjaju i gledaju, koraki su prema budućnosti odmireni. – Još uvijek čekamo inicijativu od HDS-a je li imaju oni neku misao, jer mi se trudimo da to bude svakomu dobro i da se očuva ovde manjinska nastava, jer, nažalost, postoji rizik da sve ovo ukinu. I onda što ćemo, komu ćemo se tužiti? – lebdi

med nami u luftu teško pitanje koljnofske peljačice, ka već jasno vidi i čuje u konzultiranju s kolegicami iz ugarskih škol, da država financira jedino plaće pedagogov i režije školskih zgradov, a slobodne aktivnosti, kružoke i sve druge stvari nije u mogućnosti

Sliva Inga Klemenšić, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, i Agica Sárközi, ravnateljica škole, borci su za školsko pitanje u ovom selu

Na hrvatskoj uri svenek je veselo

materijalno pokrivati. – *Mi imamo ovde u Koljnofu uz odgojno-obrazovni program i manjinsku zadaću, a na ovo drugo se ne more zabiti. Na naš predlog je prošloga misedca potpisan ugovor o suradnji med našom Hrvatskom samoupravom i Centrom Klebelsberg, u kom je fiksirano da svi dosadašnji školski projekti, dodatni hrvatski programi su nam dopušćeni i na pokrivanje strošak svenek će skupa iskati rješenje ugovorne strane. Po koljnofskoj direktorici i to se lako more dogoditi u zamjeni učiteljev da ako npr. u Šopronu ne budu imali u nekoj školi učitelja fizike, onda će npr. Ingu Klemenšić tamo poslati jer ona ima i tu struku. Ako dva dane bude u*

Koljnofu, u srijedu će ići u Keveždu, u četvrtak bude išla u Harku, a u petak bude podijeljena u školu Cenke da predava fiziku. – *Onda ča ćemo mi? Kaj će biti u našoj školi hrvatski duh? Ako zgubimo naše hrvatske pedagoge ki imaju nastavu i drugih školskih predmetov, onda ča ćemo? To su naše boli i strahi ke neće moći rješavati ove naše male škole, ali bi Hrvatska državna samouprava morala i mogla!*

Po riječi direktorice koljnofsku Dvojezičnu školu ovoga školskoga ljeta pohađaju 123 učenici, svi se obavezno uču hrvatski, a podučava je 13 pedagegov. Njev školski proračun

Stav Hrvatske državne samouprave

HDS je zaprimio pisma koljnofske Hrvatske samouprave, budimpeštanskog HOŠIGA-a, Hrvatske samouprave i Samouprave naselja Petrovoga Sela kojima se moli da se razmotri mogućnost preuzimanja spomenutih škola. Sve su molbe razmotrene i odlukom Skupštine HDS-a stavljene u zapisnik. Odlukom Skupštine razmatraju se mogućnosti preuzimanja kada se vidi kako će se odvijati rad u preuzetim školama u državnom održavanju. Predsjednik Mišo Hepp istaknuo je kako je Hrvatska državna samouprava vodila usmene razgovore s zainteresiranima, te će pričekati što će donijeti praksa u radu spomenutih škola u nastupajućem razdoblju. Dodao je kako trenutno nijedna škola u Mađarskoj u kojoj se odvija nastava na hrvatskom jeziku, a održavatelj joj je država nije ugrožena, kao ni spomenuta nastava na hrvatskom jeziku. Trenutno je narodnosno školstvo u Mađarskoj, a time i hrvatsko u najboljim mogućim rukama, naglasio je Hepp, te dodao kako HDS trenutno ima manjak od 57 milijuna forinti kod santonvačke i pečuške škole čiji je održavatelj, ali je izgledno kako će ga država pokriti dodatnom potporom.

od 60 milijun forintov je skroman, skoro najmanji u šopronskoj mikroregiji, tako tvrdi peljačica ka ne vidi nikakove probleme u daljnjem financiranju nje institucije ni u slučaju, ako školu od septembra prikzame mjesna Hrvatska samouprava. Naravno, samo onda, ako ona bude naoružana od države s istim financijskim uvjeti u održavanju škole, kot i HDS. – *Nij' to tako strašno, kako se na prvi pogled čini, ali od čega bi se bojali? Škola će i dalje djelati, država svakoj školi osigurava 80% od školskoga proračuna, a kod nas to tako izgleda da ostat će samo 12 milijuni forintov. Ta svota nikako ni toliko strašna od ke bi se morali bojati. Nam je bio u prvom planu da nas prikzame HDS, ali, sva srića imamo i drugu liniju kad jur 20. decembra 2012. ljeta smo mi zastupniki mjesne Hrvatske samouprave donesli odluku da bi našu školu prikzeli. O tom smo obavistili Državni ured za reviziju, a i Centar Klebelsberg. Do konca ovoga školskoga ljeta ništ' se neće minjati, sve teče po starom, a od početka novoga školskoga ljeta onda nam more dojtii novi izazov s novim održavateljem, a ja osobno spremna sam na to! – veli Agica Sárközi, a predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Ingrid Klemenšić smatra da se k toj zadaći svi oni moraju malo počvrstiti, detaljno se dogovoriti ki za kakove posle će si zeti, kad peljati jednu instituciju u današnjem svitu nije lako, početo od administracije do manjkanja samoga aparata za te svrhe. – *Ako ćemo mi biti prvi ki ćemo ta korak napraviti da preuzmемо našu školu, onda mi ta put moramo i ishoditi za sve one ki su u istoj situaciji kot i mi, bilo to u Gradišću, ali u nekoj drugoj regiji u našem orsagu. Ako će kod nas ta varijacija funkcionirati, onda mi moremo služiti i**

Koljnofsku školu pohađaju 123 učenici

*kot pelda drugim školam i znamo pomoći i drugim – začme govoriti o svoji sanja predsjednica Hrvatske samouprave, ka skupa sa svojimi zastupniki u ove zadnje misece ima na čemu glavu trapiti. – *Ako sad nećemo biti hrabri, onda smo zdavno izgubljeni! Svakarački moramo ta korak napraviti, aš ako ne isprobamo, onda nikad nećemo znati, je li bi mogli biti uspješni, ali ne? Jako blizu je jur 1. septembar s novim školskim ljetom, a mi još uvijek samo polovične informacije imamo o mnogo čemu. Nigdor nam ne zna zakonski potvrditi, kako bi moglo ovo dobro funkcionirati, kako bi to moglo biti financijski pokriveno. Sad jur mirno morem reći, mi se trudimo jur već nego od pol ljeta najti odgovarajuće rješenje za našu školu, ali uglavnom zaman pišemo pisma, hodamo na sastanke, još uvijek ne znamo imamo li ista prava kot HDS u održavanju škol? Jedan zakon pokrije drugoga, od strane države sve više nam se čini da nijedan ne zna odgovoriti, a dok mi ne znamo odgovore, kako ćemo odlučivati? Moguće ćemo biti žrtve hrvatstva, ali bez žrtvov ne zna se dobiti nijedna borba! – naglasi hrvatska predsjednica i još dodaje da je njeva škola jako priznata u cijeloj regiji i to se more zahvaliti i tom kvalitetnom djelu koje teče med školskimi zidinami, iako neke domaće nezadovoljne sile stalno najprhitaju samo manjkanja, pogriške i pozivaju se na neodgovornost učiteljev u svezi podučavanja hrvatskoga jezika. – *Mi smo ovde svisni Hrvati, imamo i moći i ufanje da se žrtvujemo i da se borimo! Svaka škola u Ugarskoj se bori s tim da dicu nauči po hrvatski i ufam se da svaka ustanova i toliko energije uloži u to, kot mi u našoj školi. Iako mnogokrat mislimo da naša dica ne znadu hrvatski, u 17-18 ljeti postanu svisni toga, ča su zamudili i odjednom začmu se truditi hrvatski govoriti. A od koga su se naučili? Od nas, a to je naš pravi rezultat. Ako ovo ovako dalje ide, onda ćemo imati od toga jako čuda koristi, i ta korist će se pretvoriti u našu vridnost, i u vridnost svih Hrvatov ovde u Ugarskoj – istakne na kraju našega razgovora Ingrid Klemenšić.***

Prijatelji u školskom partnerstvu Koljnof–Vukovina–Buševac

TRAJŠTOF – Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov Vas srdačno poziva na predstavljanje knjige dr. sc. Andreje Sapunar Knežević, od naslova *Književni prsten Gradišćanskohrvatske i druge kroatističke teme*, 18. aprila, u četvrtak u 19 uri, u zgradu Znanstvenoga instituta u Trajštofu (Trg dr. Štefana Laszla 1). Potom ZIGH poziva na mali bife.

GRADIŠĆE – Kako nas je obavistio Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov, prof. Walter Breu od Sveučilišta u Konstanzu svim Gradišćanskom Hrvatima želi obratiti pažnju na slijedeći projekt. Slavistika dotičnoga sveučilišta je završila svoj projekt Euroslav 2010. Cilj projekta je bio da se skupaspravi lista o ugroženi slavski jezici u „neslavski” europski zemlja. Istraživači osobito su se bavili slijedećim jezici: molisanskohrvatskim u Italiji, gradišćanskohrvatskim u Austriji, sorbskim u Nimškoj i litim i hrisom u Grčkoj. Rezultate (med njimi 12 tekstov na gradišćanskohrvatskom) si morete pogledati, odnosno poslušati u internetu na strani „Lacito-a”/Pariz: <http://lacito.vjf.cnrs.fr/archivage/index.htm#europe>.

KOLJNOF; BIZONJA; BEČ – Po informaciji Inge Klemenšić, predsjednice Hrvatske samouprave u Koljnofu, od 18. do 20. aprila će Gradišće u službenom okviru pohoditi dvadeset osnovnoškolskih ravnateljev s područja Zagrebačke županije. Cilj izleta je uspostavljanje školskih kontakata i posjećivanje gradišćanskih mjesta u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji. Prvi dan boravka će školski direktori posjetiti koljnofsku Dvojezičnu školu, pohoditi će Hrvatsku redakciju ORF-a u Željeznom, a neće izostaviti iz programa ni vinokušanje. 19. aprila, u petak, brojnoj delegaciji će put peljati do Bizonje, kade je takaj cilj, upoznavanje djelovanja Dvojezične škole u dotičnom mjestu. Ov dan je posvećen i razgledivanju Staroga Grada ter njegove okolice. 20. aprila, u subotu, stručna ekskurzija pedagogov bit će završena u Beču.

PLAJGOR – Po informaciji Vincija Hergovića, načelnika, a ujedno i predsjednika Hrvatske samouprave dotičnoga naselja, u lani otvorenoj Meršičevoj kući od decembra besplatno se uči po hrvatski u dvi grupa deset najavljenikov. Mali Plajgorci, četirmi-petimi, predškolske dobi, u srijedu otpodne se igraju i uču skupa s odgojiteljicom Norom Pantoš, a odraščeni svaki tajedan u pondiljak se najdu pri dvournoj učnji hrvatskoga jezika. Učiteljicu plaća mjesna Hrvatska samouprava. Kako smo još od njega doznali, Meršičeva hiža u ljeti će čekati i gradišćansku dicitu na čitalački tabor ter gradišćanske književnike i pozvane pjesnike, pisce iz stare domovine na literarni skup.

Rodjendansko priznanje umirovljenomu slikaru

Pavao Behon odlikovan brončanom medalijom „Za Kemlju”

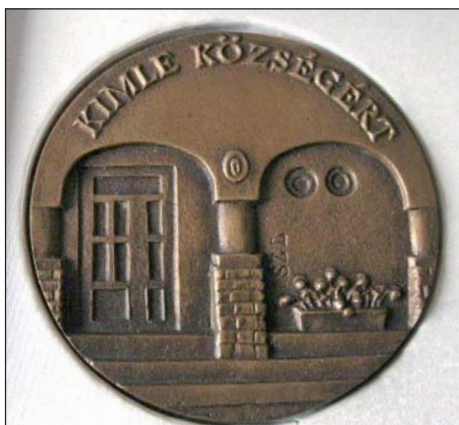
Človiku svenek srce stopli, kad jedno mjesto, jedna zajednica priznaje djelo, napore i trud svojega kotriga, a posebno onda kad ta peršona nije samo Hrvat, nego i umjetnik, čija djela slavu ne samo ime stvoritelja nego i njegovo rodno mjesto. Na ovo su mislili vjerojatno i zastupnici Hrvatske samouprave u Kemlji, kad su predložili Seoskoj samoupravi ime Pavla Behona za domaće odličje „Za Kemlju”.

Slavljenik s vlašćimi slikami

Brončana spomen-medalija se dodiljuje od 2004. ljeta, uvijek na spomen-dan Ugarske revolucije, kako nas je obavistila kemljanska načelnica Zsuzsanna Balsay. Od toga je na većem rangu samo titula počasnoga mješćanina. Pokidob ljetos velika svetačnost 15. marcijuša, zbog vrimenskih neprilik i u ovom naselju je odrinuta na 23. marcijuš, subotu, onda je pred punim Kulturnim domom predano odličje i Pali bačiju. Tom prilikom nisu mu kot slavljeniku jačili i tancali mjesne hrvatske grupe, nego mu je izloženo i dvadeset najboljih slik, a mjesna Hrvatska samouprava je djelomično i za njegov približavajući rodjendan darovala potribna slikarska dugovanja za daljnje djelovanje.

Slikar Pavao Behon narodio se je u Hrvatskoj Kemlji 9. aprila 1928. ljeta u familiji s petero dice. Osnovnu školu je završio u rodnom selu ter jur u ditinstvu ga je vabilo moljanje i farbanje. Zaman se je htio dalje školovati, Drugi svitski boj je prepričio ovu

danas je oduševljeni diozimatelj međunarodne likovne kolonije „József Ferenczi” u Sarródu. Izložene su mu slike u Starom Gradu, Juri, Budimpešti, Šopronu, Cenki, Bizonji, Vedešinu i pravoda i u Kemlji. Njegova djela su zašla i u Nimšku, Švicarsku i Austriju. Najgušće farba s uljem na platno i na specijalnu drvenu ploču. Ljeta dugo sa svojimi slikami podupira mjesna društva,

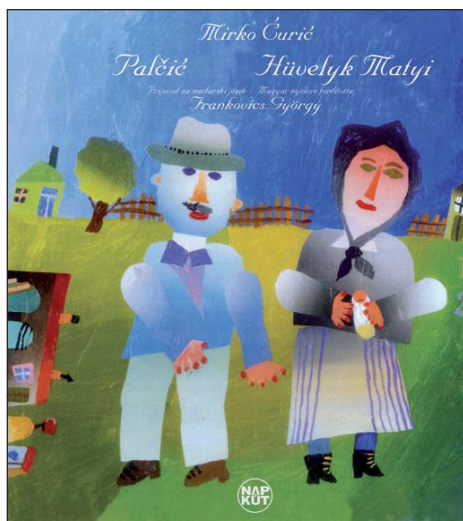

Odličje je predala načelnica Kemlje Zsuzsanna Balsay

školu, čuvarnicu, domaće priredbe. Nijedan kemljanski Hrvatski bal ne projde tako da jedan ali još i već srićnih dobitnikov ne nosu domon sliku od Pali bačija. Velikodušno daruje i čistim srcem se veseli, ako se ta radost zrcali na obrazu novih vlasnikov s kom se on strefi prilikom stvaranja. Prilikom odlikovanja, a i povodom 85. rodjendana slavljeniku i mi željimo dobro zdravlje i još puno nadahnutih minutov!

-Tiho-

Foto: Anc Štipković

BUDIMPEŠTA – U Croaticinoj prostoriji 23. travnja bit će predstavljene dvije dvojezične zbirke pripovjedaka u izdanju budimpeštanske izdavačke kuće Napkút Györgya Szondia. Naime nastavlja se izdavanjem hrvatskih bajka iz Đakova, te su dosada objavljene tri slikovnice za djecu, a sada bit će prikazane ponovno dvije: «Palčić» i «Lisica u čizmama».

*Proljeće, Bence Zagorac
(Dječji vrtić Salanta)*

*Proljeće, Petar Zagorac
(Dječji vrtić Salanta)*

U salantskom dječjem vrtiću, Milan Križić lista Hrvatski glasnik

MALA STRANICA

BUDIMPEŠTA – U knjižnici budimpeštanske Hrvatske škole u ponedjeljak, 15. travnja, s početkom u 11 sati priređuje se školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku. Interpretacije sudionika ocjenjuje scenska umjetnica Petra Grišnik i lektorica hrvatskoga jezika budimpeštanskog Sveučilišta Loránda Eötvösa Nataša Nedeljković i gimnazijalka Inez Kvadra.

BUDIMPEŠTA – U budimpeštanskoj Hrvatskoj školi u subotu, 13. travnja, s početkom u 11 sati održava se roditeljski sastanak polaznika narečene ustanove.

PEČUH – Hrvatska državna samouprava 15. travnja 2013. u 11 sati u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krležje priređuje Svečanu dodjelu nagrade ovogodišnjeg likovnog natječaja koji se odvija već gotovo dva desetljeća u sklopu Croatiade, sustava natjecanja za učenike koji u školama diljem Mađarske uče hrvatski jezik, kaže za Hrvatski glasnik predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a Joso Ostrogonac. Tema ovogodišnjeg natjecanja bila je: Ilustracija mojega omiljenog hrvatskog književnog djela. Tehnika izradbe likovnih radova bila je slobodna, iskorištavanje mogućnosti kolaža, pastela, flomastera, akvarela i kombiniranih tehnika. Natjecati se moglo u ovim kategorijama: kategorija vrtića, 1–2, 3–4, 5–6. i 7–8. razreda, te kategorija gimnazija. Nagrade se dijele u prve četiri spomenute kategorije. U kategoriji gimnazije nije bilo pristiglih radova. Sve pristigle radove pomno je razmotrio i vrednovao Đuro Šarkić, likovni umjetnik.

PETROVO SELO – Ljetos, 19. aprila, u petak, u dotičnom naselju će se strefiti najbolji osnovnoškolarci hrvatskoga jezika iz cijele naše regije. Po informaciji Edite Horvat-Pauković, glavne organizatorke jezičnoga naticanja i ujedno savjetnice za hrvatski jezik u Gradišću, iz kemljanske osnovne škole je najavljeno devet školarov, iz gornjočetarske škole šestimi, a petroviški učenici će se naticati osmimi. Koljnofsku Dvojezičnu školu Mihovil Naković će zastupati devet naticateljev, a Dvojezična škola iz Bizonje osam kandidatov šalje u pobjedu. U 11 uri je službeno otvaranje Jezičnoga naticanja u petrovskom Kulturnom domu, a potom će se nastaviti naticanje u tri kategorije.

Skupština Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva u Kapošvaru

Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva 9. ožujka održalo je svoju redovitu skupštinu u Kapošvaru. Na sjednici je prihvaćeno izvješće o prošlogodišnjem radu, odnosno financijsko izvješće, godišnji plan rada i proračun za 2013. godinu. Dodijeljene su zahvalnice članovima koji su se istakli u djelovanju organizacije, te je izabran novi glavni tajnik Društva.

Zemaljsko društvo svoje djelovanje započelo je prije devet godina sa svega 20 članova utemeljitelja, a danas broji više od tristo članova iz Mađarske i Hrvatske. U tome Društvu dobiju mjesto svi ljudi koji žele raditi na povezivanju ili samo podupiru prijateljstvo dvaju naroda, Hrvata i Mađara, bez obzira žive li u Mađarskoj ili Hrvatskoj. Društvo tijekom devet godina mnogo se zalagalo za povezivanje gradova i sela s jedne i druge strane granice, tako je produbljena suradnja između Kapošvara i Koprivnice, Bjelovara, Daruvara i Siófoka, Velikog Trojstva i Kadarkúta, Šandrovca i Csökölya, Kapele i Nagykovácsia, Velike Pisanice i Kiskorpáda, Hévíza i Čazme, Somogyvára i Rovišća, Igala i Lipika, potpisan je sporazum o međusobnoj suradnji s Mađarskom manjinskom samoupravom iz Zagreba i Zemaljskim društvom, odnosno kapošvarskom Hrvatskom samoupravom, itd.

Marko Kovač, predsjednik Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva, pozdravio je nazočne, među njima ugledne goste:

Marko Kovač, predsjednik

O financijama je govorio predsjednik Nadzornog odbora Tamás Fodor. Prihodi za prošlu godinu bili su 436 tisuća forinta, koji su nastali od potpore Hrvatske samouprave, članarine, od 1% poreza i državne potpore za funkcioniranje, od toga je uštedeno nešto više od 100 tisuća. G. Fodor naglasio je kako predsjednici Društva ni ove godine nisu dobili nikakvu novčanu naknadu za rad u organizaciji. Prihvaćanjem izvješća o prošlogodišnjem radu i financijama slijedili su planovi za 2013. godinu. Prema očekivanjima, proračun za tekuću godinu bit će oko milijun forinti, očekuje se 160-ak tisuća od uplate članarina, 40-ak tisuća od 1% poreza, 800-ak tisuća forinti od raznih natječajaja, a mjesna Hrvatska samouprava Društvo potpomaže s 50 tisuća forinta.

Ostvari li se financijski plan, bit će održane sve tradicionalne priredbe, među planovima je izlet u Dubrovnik, no troškove svatko mora snositi sam. Predsjedništvo svake godine nadzire i uplatu članarine, pa članovima koji je ne uplate pošalje se pismo s pitanjem hoće li nadalje ostati članovi. Tako su se ove godine jedanaestero izjasnili da više ne žele ostati članovi Društva, no javilo se devet novih članova, među kojima je i zamjenik župana Virovitičko-podravke županije Zdravko Dijaković. Na skupštini je došlo i do promjena u čelništvu, bivši glavni tajnik Ladislav Karas zbog svojih poslovnih obveza odrekao se dužnosti tajnika, ali nadalje želi ostati član organizacije. Za novog tajnika, odnosno tajnicu predložena je Eržebet Horvat Major, koja je nekada pomagala Društvu kao predsjednica nadzornog odbora. Ona se prihvatila kandidature i skupština ju je jednoglasno izabrala za glavnu tajnicu.

Na kraju skupštine slijedila dodjela je zahvalnica, spomenica osobama i skupinama koje su se istakle u radu Društva. Zahvalnica je uručena Pjevačkom zboru iz Velikoga Trojstva, Pjevačkom zboru Duga, bračnom paru Kolar i Jeleni Moslavac. Marija Arato, voditeljica Pjevačkoga zbora Duga, zahvalila je kapošvarskoj Hrvatskoj samoupravi što je tijekom pet godina djelovanja i materijalno i moralno potpomagala Zbor, te obećala da će Zbor i nadalje pomagati rad obiju organizacija i zastupati hrvatsku zajednicu grada Kapošvara. Na kraju skupštine kratak glazbeni program dao je upravo Pjevački zbor Duga uz pratnju tamburaša.

beta

Glasovanje

Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, i Berislava Živkovića, prvog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, zatim je slijedio program Ženskoga pjevačkog zbora iz Velikoga Trojstva, s kojim naseljem Društvo već dugo surađuje. Nakon prihvaćanja dnevnoga reda slijedila su izvješća o radu u protekloj godini. Prema predsjednikovim riječima, u odnosu na prijašnje godine bilo je planirano nešto manje programa, naime Društvo je raspolagalo skromnijim materijalnim sredstvima, no održani su tradicionalni programi, kao što je susret nogometnih momčadi načelnika, gradonačelnika iz Šomođske i Koprivničko-križevačke i Bjelovarsko-bilogorske županije, Hrvatski dan, Dan narodnosti, organiziranje izleta u Hrvatsku. Osim toga čelnici organizacije zastupali su Društvo na raznim programima, npr. na Proletnom sajmu u Gudovcu, u Zagrebu prilikom prisjećanja na prvog premijera Mađarske Józsefa Antalla, posredovali su pri uspostavljanju veza između Velikoga Grđevca i Budžaka (Buzsák), pomagali su u primanju uzgajivača goveda iz Hrvatske u Kisasszondu, sudjelovali na Danu narodnosti u Koprivnici, na nogometnoj utakmici policajaca u Bjelovaru, i na priredbama u raznim naseljima u čijem je povezivanju Društvo pomoglo.

Pjevački zbor Duga

Mislim da santovačkoga književnika Marka Dekića Bodoljaša i ne trebam predstaviti čitalačkoj publici i ljubiteljima književnosti. Njegovi su stihovi često interpretirani na natjecanjima kazivanja stihova i proze, ili pri izradbi projektnih tema osnovnoškolskih uče-

U okvirima književne večeri proslavljen 75. rođendan književnika Marka Dekića Bodoljaša

Marko Dekić Bodoljaš i Mijo Karagić

nika njegov životni put i stvaralaštvo. Jedan od najplodnijih naših pjesnika iza sebe ima mnoštvo pjesama, proznih ostvaraja, prijevoda koji su objelodanjeni u šest samostalnih pjesničkih zbirka. „Duga nad zavičajem“ 1979., urednik je Stojan Vujičić, a ilustrirao János Szurcsik, 1986. godine pod uređivačkom koncepcijom Petra Miloševića i ilustracijama baranjskoga slikara, grafičara Đure Šarkića objelodanjena je zbirka „Tišina i ljubavi“, a iduću, s naslovom „Sunčana polja“ uredio je Mijo Karagić, 1997. godine zbirku naslova „S bačvanske ravnice“ uredio je Dinko Šokčević, ilustrirao gradišćansko-hrvatski slikar, grafičar Lajoš Brigović. Po uređivačkoj zamisli Živka Mandića 1986.

izlazi zbirka „Stopama djetinjstva“, a 2001. „Miris vrbika“ koju je uredio dr. Marin Mandić, ilustrirao János Szurcsik. Posljednju „Pruži mi ruku“ uredila je Kristina Goher, a listove krasi fotografije Antuna Kričkovića ml. U pripremi je sljedeća zbirka pjesama koja donosi Dekićeve dječje pjesme. U Croaticinoj priredbenoj dvorani 6. ožujka okupili su se prijatelji pjesnici, ljubitelji i poštovatelji književnih ostvaraja Marka Dekića. Ne u posljednjem redu i pjesnikova supruga Marika i obitelj. Prigodnim su govorom slavljeniku čestitali predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, zamjenik voditelja narodnosnog odjela pri

Ministarstvu ljudskih resursa Antal Paulik i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grlić Radman. Sa slavljenikom razgovor je vodio književnik Mijo Karagić, a druženje je interpretacijama Dekićevih stihova uveličao scenski umjetnik, suseljanin Stipan Đurić. Tijekom razgovora potaknulo se pjesnikovo djetinjstvo, bajkovita Bodolja i otac ribar, te osoba koja posebno mjesto zauzima u Dekićevu životu, učitelj Stjepan Velin. Tom je prigodom pjesnik pročitao pjesmu „Uči“, posvećenu omiljenom učitelju. Naravno, prisjetilo se i drugih suseljana poput književnika, pedagoga Stipana Blažetina ili braće Marina i Živka Mandića. Pri kraju druženja mnogi su osobno čestitali rođendan Marku Dekiću Bodoljašu. Druženje se nastavilo uz čašicu i nazdravicu domaćega vina i rakije.

Čestitamo Marku Dekiću Bodoljašu te mu želimo mnogo zdravlja, ljubavi i sreće!

kg

KERESTUR – U tome je naselju 7. travnja proslavljen tradicionalni Dan umirovljenika. Seoska samouprava u suradnji s mjesnom osnovnom školom i kulturnim središtem svake godine posvećuje pažnju žiteljima treće dobi. U domu kulture okupljene umirovljenike pozdravio je načelnik Lajoš Pavlic, koji je u svom govoru istaknuo kako Samouprava skrbi o umirovljenicima, nemoćima omogućuje prehranu, te osigurava kućnu njegu. Posebno je zahvalio umirovljenicima koji su aktivni članovi Pjevačkoga zbora Ružmarin i sa svojim programima obogaćuju kulturni život sela. Njihov program ni ovaj put nije izostao, pripremili su se šaljivom scenom igrom i pučkim popijevkama. Učenici Osnovne škole „Nikola Zrinski“ također su obradovali svoje bake i dje-dove plesovima i pjesmama, a tako i ostale civilne udruge mjesta. Nakon programa svi gosti pozvani su na večeru i na zabavu.

SERDAHEL – Serdahelsko kulturno i športsko društvo još se lani natjecalo kod Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u okviru Programa „Leader“ za obnovu doma namijenjenog za Zavičajnu kuću. Za to su dobivena sredstva u iznosu od 14.816.909 forinta. Za ostvarenje projekta potrebna su još sredstva umalo tri milijuna forinti, što će osigurati Seoska samouprava. Obnova Zavičajne kuće započela je ovih dana.

U lijepom su se broju okupili slavljenikovi prijatelji, poštovatelji

PROGRAM VI. HRVATSKOGA DRŽAVNOG MALONOGOMETNOG KUPA

Mjesto i vrijeme Hrvatskoga državnog malonogometnog kupa:
Mišljen (Kozármisleny, Alkotmány tér)
13. travnja 2013. godine.

10.30 pristizanje momčadi
10.45 svečano otvorenje (Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, i Stipan Balatinac, predsjednik Odbora)
11.00 utakmice (vrijeme trajanja utakmica 2×10 minuta)

Momčadi: **1. Bačka, 2. Baranja 3. Jursko-mošonsko-šopronska županija, 4. Pešta, 5. Šomođ, 6. Zala i 7. Željezna županija**

Svatko igra sa svakim.

Utakmicu počinje Baranja i Šomođ.

16⁰⁰ svečano zatvaranje, dodjela nagrada

17⁰⁰ večera, druženje, zabava.

Zahvalnica grada Paga Tiboru Radiću

Dana 4. travnja 2013. godine svečano je proslavljen Dan grada Paga.

U sklopu svečane sjednice podijeljena su priznanja. Među nagrađenima je i Tibor Radić, voditelj Pansiona „Zavičaj” koji djeluje u održavanju Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, u Vlašićima na otoku Pagu. Paški gradonačelnik Ante Fabijanić uručio je zahvalnicu Tiboru Radiću, voditelju Kulturno-prosvjetnog centra u Vlašićima, u znak priznanja za višegodišnje svesrdno zalaganje i marljivi rad na uspostavi i razvoju suradnje između grada Paga i grada Sigeta (Szigetvár), donosi portal grada Paga.

Dan grada Paga slavi se u spomen na dan kada je kralj Bela IV, 1244. godine, Pagu podario status slobodnoga kraljevskoga grada.

BUDIMPEŠTA – Croatica, neprofitni d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost i Zajednica hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj pozivaju Vas na izlaganje Berislava Živkovića, prvoga tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, naslova «Hrvatska – 28. članica Europske Unije», koje će se održati u utorak, 16. travnja, s početkom u 17 sati u Croaticinoj priredbenoj dvorani (Budimpešta VI, Ul. Nagymező 68, I. kat).

ERČIN – Kako nas je izvijestila Erčinkinja Éva Péter, unatoč ružnom, kišnom vremenu, muški članovi KUD-a «Zora» obišli su mnoštvo mjesnih rackohrvatskih obitelji, koje su ih srdačno primile. Zahvalivši poljevačima što su ih unatoč hladnom vremenu potražili, članice KUD-a i članice Pjevačkoga zbora «Jorgovani» pogostile su ih brojnim specijalitetima i nagradile pisanicama. O tome svjedoče i fotografije o uskršnom poljivanju koje smo dobili iz Erčina.

SVÁB-SOKAC

SCHWÄBISCH-KROATISCHER BALL
ŠOKAČKO-ŠVAPSKI BAL **BÁL**

2013. ÁPRILIS 13. 19.00
Mohács, Ifjúsági Centrum

**ZENE: UNTERROCK +
BOŠNJAČKE BITANGE**

Belépő: 1500 Ft/fő

Nyitóműsor:
“MOHÁCS”
Nemzetiségi Néptáncgyűttes
(a műsorra a belépés
ingyenes)

Jegyrendelés:
20/288-99 44
(Hahnerné Feth Gabriella)
20/851-34 25 (Filákovity István)